

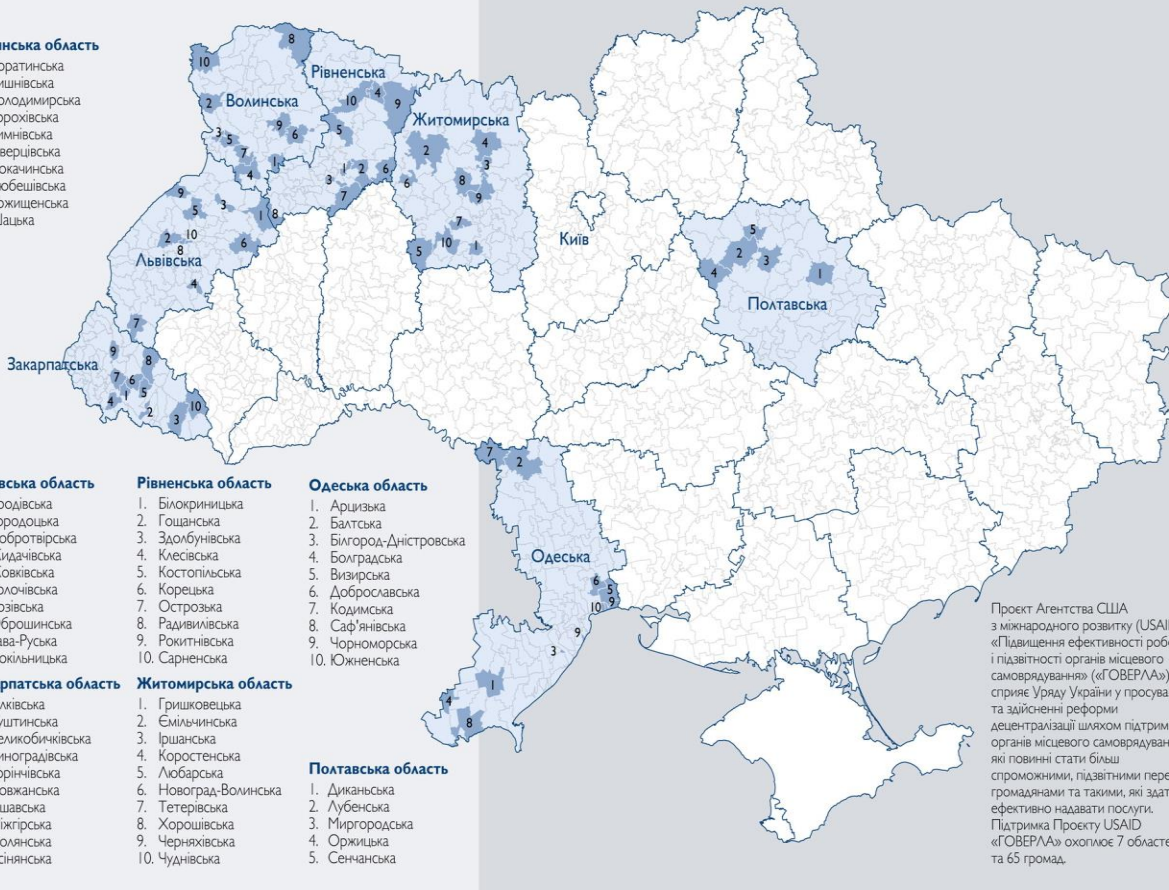
РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЗАЛУЧЕННЯ ТА УЧАСТІ ДО ПРОЦЕСІВ ПРИЙНЯТТЯ ВЛАДНИХ РІШЕНЬ

ПІДГОТОВЛЕНО В РАМКАХ ПРОЄКТУ «ДОСЛІДЖЕННЯ УЧАСТІ ГРОМАДЬСКОСТІ
У ПРОЦЕСАХ ПРИЙНЯТТЯ ВЛАДНИХ РІШЕНЬ У ПАРТНЕРСЬКИХ ГРОМАДАХ
ПРОЄКТУ USAID «ГОВЕРЛА»

КОМПЛЕКСНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОВЕДЕНО У 65 ГРОМАДАХ – ПАРТНЕРКАХ ПРОЄКТУ USAID «ГОВЕРЛА» В НАСТУПНИХ ОБЛАСТЯХ

Волинська область

1. Боратинська
2. Вишинська
3. Володимирська
4. Горохівська
5. Зимнівська
6. Ківерцівська
7. Локачинська
8. Любешівська
9. Рожищенська
10. Шацька

Львівська область

1. Бродівська
2. Городоцька
3. Добrotвська
4. Жиданівська
5. Жовківська
6. Золочівська
7. Козівська
8. Оброшинська
9. Рава-Руська
10. Сокальницька

Рівненська область

1. Білокриницька
2. Гошанська
3. Здолбунівська
4. Клевська
5. Костопільська
6. Корецька
7. Острозька
8. Радивилівська
9. Рокитнівська
10. Сарненська

Одеська область

1. Арцизька
2. Балтська
3. Білгород-Дністровська
4. Болградська
5. Визирська
6. Доброславська
7. Кодимська
8. Саф'янівська
9. Чорноморська
10. Южненська

Закарпатська область

1. Білківська
2. Буштинська
3. Великобичківська
4. Виноградівська
5. Горинівська
6. Довжанська
7. Іршавська
8. Міжгірська
9. Полянська
10. Ясінянська

Житомирська область

1. Гришковецька
2. Емільчинська
3. Іршанська
4. Коростенська
5. Лобарська
6. Новоград-Волинська
7. Тетерівська
8. Хорошівська
9. Черняхівська
10. Чуднівська

Полтавська область

1. Диканська
2. Лубенська
3. Миргородська
4. Оржицька
5. Сенчанська

1. Полтавській
2. Житомирській
3. Рівненській
4. Волинській
5. Львівській
6. Закарпатській
7. Одеській

Проект Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «Підвищення ефективності роботи і підвітності органів місцевого самоврядування» («ГОВЕРЛА») сприяє Уряду України у просуванні та здійсненні реформи підтримки органів місцевого самоврядування, які повинні стати більш спроможними, підвітними перед громадянами та такими, які здатні ефективно надавати послуги. Підтримка Проекту USAID «ГОВЕРЛА» охоплює 7 областей та 65 громад.

— МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

- аналіз відкритих інформаційних ресурсів (офіційного сайту, сторінки у соціальній мережі Facebook, пошук за ключовими словами/словосполучення за використанням пошукових систем, підготовка аналітичних таблиць за результатами аналізу відкритих інформаційних ресурсів.);
- направлення запитів на доступ до публічної інформації (інформаційних запитів) та аналіз отриманих відповідей;
- проведення фокус-групових досліджень та обробка отриманих результатів під час відвідин 65 цільових громад – партнерок Проєкту USAID «ГОВЕРЛА»

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:

1. Здійснити збір кількісних та якісних даних щодо складу населення громад

(у тому числі і щодо вразливих категорій населення, а саме:

- жінок;
- осіб з інвалідністю;
- внутрішньо переміщених осіб, далі за текстом - ВПО.

Ці дані необхідні вам для подальшого аналізу та врахування потреб ВСІХ мешканців громад. Використовуйте ці дані при розробці й ухваленні місцевих стратегій та планів розвитку;

Дослідженням встановлено, що у громадах відсутні актуальні дані (інформація) щодо кількості мешканців громади (як постійних, так і тимчасових) за гендерною ознакою, за віком, за соціальними групами.

Відсутність даних потребує виправлення, оскільки при формуванні місцевих політик та/або місцевих програм органу влади необхідно розуміти скільки кінцевих бенефіціарів охоплюється тією чи іншою програмою (стратегією, планом тощо). Для забезпечення соціальних стандартів, для реалізації програм розвитку необхідно володіти інформацією щодо гендерного та вікового складу населення, а також щодо кількості та відсоткового співвідношення так званих «вразливих груп населення».

Володіння статистичною інформацією щодо гендерної складової громади відіграє важливу роль при реалізації концепції та стратегії ґендерно-орієнтованого бюджетування (далі - ГОБ). Концепція ГОБ є гнучким механізмом вироблення цільових стратегій для справедливого розподілу ресурсів. Термін «ґендерно-орієнтований бюджет» означає бюджет, який передбачає планування ресурсів громади з урахуванням доходів бюджету, котрі формуються за рахунок жінок і чоловіків, а також видатків, які розподіляються між жінками і чоловіками.

- Місцеві бюджети безпосередньо пов'язані з інтересами та потребами громади, кожен громадянин є причетний як платник податків і як споживач послуг, що фінансуються з бюджету. Місцевий бюджет фінансує більшість послуг для населення та соціальні послуги, саме в них найбільш чітко відображені гендерні потреби жінок та чоловіків, які досить часто є відмінними.

- **Реалізація принципів ГОБ допоможе:**

1. покращити якість послуг для населення;
2. підвищити ефективність реалізації місцевих політик;
3. зменшити гендерну нерівність;
4. підвищити інформованість та вплив громадськості (зокрема жінок та дівчат) на прийняття рішень у бюджетному процесі.

Необхідно сформувати бази даних кількісного і якісного складу населення громад (в тому числі внутрішньо переміщених осіб, осіб з інвалідністю, молоді, жінок).

Доцільно зазначити цю інформацію у соціальному паспорті громади, який має бути розміщений у доступному форматі на офіційному сайті громади.

— РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:

2. Війна та воєнний стан в країні – це не перешкода та не привід відкладати питання залучення та участі мешканців громади до процесів прийняття владних рішень та формуванні місцевої політики.

Навпаки, варто ще більше уваги приділити питанням залученням мешканців громад до процесів прийняття рішень як щодо вирішення нагальних питань, так і щодо питань повоєнного відновлення.

Під час воєнного стану в Україні зафіксовано помітне зростання активності населення (волонтерство, консолідація зусиль громадського сектору, збільшення запиту суспільства на можливість бути залученими до процесів прийняття рішень). Ці настрої та тенденції варто враховувати.

В зв'язку з введенням воєнного стану в Україні рекомендуємо провести роз'яснювальну роботу з населенням (публічні зустрічі, відео звернення, інформаційна кампанія тощо) щодо існуючих обмежень відносно залучення під час дії воєнного стану загалом (відповідно до чинного законодавства) та конкретно в громаді.

Разом з тим, не варто зловживати такими обмеженнями.

Їх використання має бути доцільним, розумним та обґрунтованим. Так, не висвітлення окремої інформації на офіційних інформаційних площадках ОМС може бути заходом безпеки, проте повне закриття сторінок, відсутність жодної інформації, ігнорування необхідності наповнення інформаційних площадок не є позитивною практикою.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:

3. Забезпечте на практиці виконання принципу «Нічого для нас без нас!» для жінок, осіб з інвалідністю, ВПО.

Життєвий досвід, бачення та ідеї представників всіх груп населення є важливими.
Забезпечуйте інклюзивне прийняття рішень.

Інклюзивне прийняття рішень – це не тільки підхід, але й практичний засіб залучення. Він забезпечує активну участь у процесі прийняття рішень тих, на кого вони впливають, і тих, хто несе відповідальність за їх здійснення.

Чому важливо забезпечувати інклюзивний підхід до процесів прийняття владних рішень?

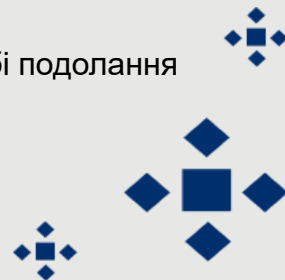
Переважає більшість бар'єрів для окремих категорій громадян (жінок, осіб з інвалідністю, ВПО) існують виключно тому, що їх не залучають представників вищезазначених категорій громадян до процесів прийняття рішень та формування місцевої політики.

Якщо позбутися цих бар'єрів користь отримає вся громада та суспільство загалом.

Інклюзивний підхід допомагає подолати наступні бар'єри: фізичні бар'єри, інституційні бар'єри, оціночні судження, недостатня інформація та комунікація, фінансові бар'єри та відсутність досліджень.

Ті, на кого безпосередньо впливають рішення (мешканці громад), можуть допомогти:

- визначити мету та обрати найкращу стратегію її досягнення;
- визначити, дослідити, обговорити, комплексно оцінити різні варіанти заходів, дій, рішень, способі подолання існуючих проблем (викликів);
- поглянути на питання під іншим кутом зору.

— РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:

4. Необхідно ознайомитись з різними рівнями залучення та участі та використовувати їх у своїй роботі (забезпечення доступу до інформації, проведення консультацій, активне залучення до участі, партнерство, діалог).

5. Відійти від практик лише інформування громадськості про вже прийняті рішення постфактум і переходити до залучення мешканців громади до обговорення можливих рішень, або проєктів таких рішень (тобто переносити процес залучення на ранні етапи).

6. **Комунікація має бути етичною, доступною та інклюзивною.**

Важливо пам'ятати про комунікаційні бар'єри та завчасно подумати про шляхи їх подолання.

Також зазначимо щодо етики комунікації з різними групами населення.

Пам'ятаємо, що при спілкуванні з людьми з інвалідністю варто керуватися вірною термінологією.

Рекомендуємо ознайомитися з нею та провести тренінг (навчання, семінар) для всіх працівників органів місцевого самоврядування.

Також, дотримуйтесь принципу «спочатку людина» (тому, для прикладу вживаємо «людина з порушеннями зору»

Для безбар'єрної мови є таке просте правило, яке звучить так: «спочатку говоримо про людину, а не про її риси».

Тобто у фразях та висловах спочатку згадуйте людину, а далі вже її ознаки, якщо це потрібно.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:

ПРАВИЛЬНО	НЕПРАВИЛЬНО
Людина з порушеннями зору, Людина з повною / частковою втратою зору, Незрячий / незряча (допустимий варіант)	Сліпий, Підсліпуватий, Людина з вадами зору
Людина з порушеннями слуху, Людина з повною / частковою втратою слуху, Нечуючий / нечуюча людина	Глухий, Глухонімиий
Крісло колісне	Інвалідний візок, візок, візочок, інвалідне крісло, коляска інваліда
Жестова мова	Мова жестів, сурдопереклад, мигова мова, пояснення на мигах
Людина, яка хворіє на рак / має рак, Людина, яка має онкологічне захворювання, Людина з онкологічним захворюванням, Людина, у якої (і уточнюємо діагноз), Онкопацієнт, Людина з історією раку / «cancer survivor»	Людина, що хворіє на онкологію, Онкохворий, Раковохворий, Метастазник, Онкоодужуючий
Має порушення рухових функцій	Прикутий до крісла / ліжка
Людина з порушеннями / порушеннями функцій	Людина з вадами / недоліками / дефектами

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:

Щодо спілкування з жінками

При спілкуванні з жінками радимо використовувати фемінітиви.

Фемінітиви — іменники жіночого роду, які позначають жінок, утворені від однокорінних іменників чоловічого роду, що позначають чоловіків, і є парними до них. Вчитель – вчителька, автор – авторка, історик – історикня, активіст – активістка, громадський діяч – громадська діячка.

Разом з тим наразі не всі жінки воліють вживати фемінітиви, у випадку якщо жінка зазначила, що не використовує їх залиште за людиною право вибору щодо того як вона хоче, щоб до неї зверталися.

Також уникайте формулювань «прекрасна половина/частина нашої громади», «окраса консультативно-дорадчого органу», «краща половина нашої ради», «квітник серед депутатів» тощо.

Нагадаємо, що варто уникати також і стереотипних бачень, тверджень та думок щодо місця/ролі/можливостей жінки.

Щодо спілкування з ВПО

Неетично вживати «східняк», «ті, зі сходу» (або будь-яку іншу відсилку до колишнього місця проживання людини), «приїхавші» тощо.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:

Щодо спілкування з ветеранами/військовими/учасниками бойових дій

Зазначимо, що людину, яка брала участь у бойових діях і завершила службу вірно називати ветеран або ветеранка. Людина, яка проходить службу зараз – це учасник бойових дій, що є також юридичним статусом. Учасником бойових дій ми називаємо людину, яка має воєнний досвід у будь-якій ролі. Неправильно буде називати всіх військовими, бійцями чи добровольцями, адже це окремі статуси людини.

Не варто вживати щодо цієї категорії населення фрази на кшталт «пройшов крізь жахи війни», «побував у жорні війни», «перебував у пеклі» тощо. Не давайте оцінку досвіду, який отримала людина.

Говоріть чітко і прямо, обирайте однозначні чіткі вислови позбавлені емоційного забарвлення. Наприклад, не «вічний подвиг», а «воєнний чи бойовий досвід», не «віддав душу та тіло Богові», а «загинув».

Пам'ятаємо, що наразі триває війна, не замінюємо її словосполученнями «події на сході, півдні, центрі», «ті події», «збройний конфлікт», «триваюче АТО» тощо.

Проводьте роз'яснювальну роботу з мешканцями громади щодо етики спілкування з ветеранами/військовими/учасниками бойових дій.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:

7. Забезпечити належне висвітлення інформації щодо можливостей залучення/участі громадян на офіційних інформаційних площадках органу місцевого самоврядування.

Необхідно забезпечити доступність офіційного сайту громади/ОМС для всіх категорій громадян.

Органи місцевого самоврядування не створюють інформацію «у власних інтересах». Це частина їх обов'язків. Як і інформування мешканців громади щодо прийнятих рішень так і можливостей залучатися до процесу прийняття владних рішень на різних етапах.

Оприлюднена інформація має бути доступною для всіх груп мешканців громади, в тому числі і для людей з інвалідністю.

Інформаційна доступність включає в себе право:

- шукати;
- отримувати;
- поширювати інформацію та ідеї, що стосуються прав людини, а також громадянських соціальних та політичних прав.

Забезпечення інформаційної доступності стосується всіх аспектів життєдіяльності людей, включаючи і людей з інвалідністю.

Пам'ятайте, якщо мешканці громади не мають повної, достовірної та вчасної інформації щодо можливостей залучення/участі, інформація представлена у недоступному форматі, інформація представлено занадто формалізованою мовою та є незрозумілою, то не варто очікувати збільшення рівня громадської активності.

ВАЖЛИВІСТЬ ДОСТУПНОСТІ

Доступність веб-сайтів полягає в тому, щоб всі користувачі, незалежно від їхніх фізичних порушень, станів або особливостей, могли отримати доступ до інформації та функціональності в Інтернеті.

Доступність веб-сайтів - це не тільки моральна відповідальність, але і правовий обов'язок в багатьох країнах. Правильно розроблений доступний веб-сайт дозволяє забезпечити доступ до інтернету для всіх користувачів. Використання принципів доступності та інструментів для перевірки допомагає зробити веб-ресурси більш інклюзивними і дружніми до всіх.

Принципи доступності

1. **Цілісність інформації:** Забезпечення того, щоб інформація була легко зчитуваною та розумілою.
2. **Доступ до інтерфейсу:** Забезпечення можливості користувачам з будь-якими порушеннями взаємодіяти з веб-сайтом.
3. **Сприйняття:** Забезпечення можливості користувачів сприймати інформацію на сайті незалежно від їхніх обмежень.
4. **Робота з клавіатурою:** Забезпечення того, щоб всі функції сайту були доступні за допомогою клавіатури.
5. **Співвідношення:** Забезпечення збалансованої інформації та функціональності для всіх користувачів.

ВЕБДОСТУПНІСТЬ – ЦЕ НЕ ПРИМХА

Щоб сайти й застосунки були доступні для різних користувачів, у багатьох країнах існують обов'язкові стандарти та закони. Зазвичай вони базуються на технологічних стандартах і рекомендаціях, які розробляє міжнародна організація World Wide Web Consortium (W3C).

За ними, вебдоступність (Web Accessibility) має враховувати всі аспекти, які впливають на користування інтернетом. Стандарт консорціуму називається WCAG 2.0, він найбільш повсюдний, але не єдиний.

POUR: 4 принципи WCAG, або яким має бути контент

- 1) Доступним для сприйняття (Perceivable):** наприклад, інформація на сайті має сприйматись не лише візуально, а й нормально зчитуватись екранним диктором. Скажімо, HTML-код дозволяє зробити описи зображень, щоб люди, які не бачать їх, могли зрозуміти зміст картинки.
- 2) Доступним для взаємодії (Operable):** наприклад, щоб користувачі могли взаємодіяти з інтерфейсом та вводити дані за допомогою клавіатури або голосу.
- 3) Зрозумілим (Understandable):** йдеться про суцільні текстові блоки, складні формулювання, неочевидні взаємодії чи структуру — тобто контент, який складно сприймати.
- 4) Надійним і стійким (Robust),** тобто сумісним з новими й старими технологіями та допоміжними засобами, аби ними можна було послуговуватись під час взаємодії з сайтом чи застосунком.

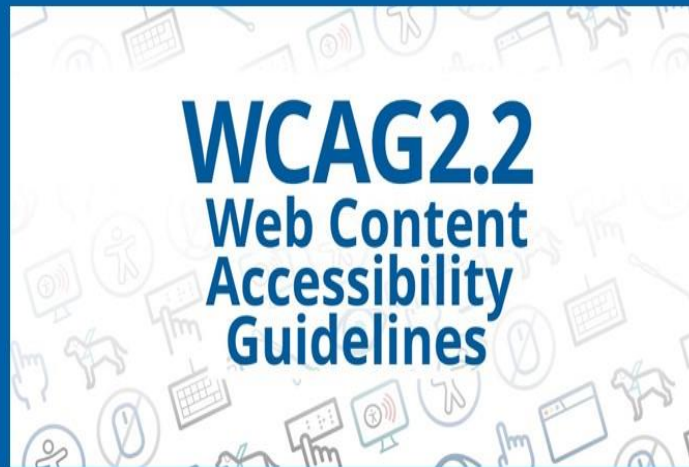
ІНФОРМАЦІЙНА ДОСТУПНІСТЬ ВЕБСАЙТІВ І СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ

1. проєктуючи сайт, вбудуйте версію для людей із порушенням зору та спеціальні можливості (лупа для збільшення тексту, скрінрідери – програми для зчитування текстової інформації, навігація клавішами тощо). При розробленні сайту ви можете користуватися вимогами, визначеними для державних органів постановою Кабінету Міністрів України
Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3-2002-п#Text>
2. перед запуском залучайте людей із різними видами інвалідності до тестування його на доступність, виправте виявлені недоліки і тільки потім працюйте далі;
3. відео- та аудіоматеріали повинні мати титри та синхронний переклад на українську жестову мову;
4. до відеоматеріалів і зображень забезпечте текстовий опис або звукопис того, що відображено на відео, зображенні;
5. кожна інфографіка, схема, графіка мають бути продубльовані звичайним текстом, щоб людина незряча чи слабозора могла прочитати її за допомогою програм;
6. використовуйте контекстні заголовки, щоб спростити “читання” тексту за допомогою спеціальних скрінрідерів та програм озвучування текстів;

ЧИ ІСНУЄ УНІВЕРСАЛЬНИЙ КЛЮЧ ДО ВЕБДОСТУПНОСТІ САЙТІВ?

1. Нещодавно в Україні була прийнята постанова щодо доступності контенту для людей з порушеннями зору чи слуху. Вона є обов'язковими лише для сайтів держустанов, проте ці рекомендації зроблять будь-які сайти та застосунки значно доступнішими.
2. Йдеться про Постанову КМУ №757 від 21.07.23 року. Нова постанова зобов'язує всі державні установи привести свої сайти, онлайн-портали та застосунки у відповідність до нового держстандарту з вебдоступності. Він розроблений на основі міжнародних рекомендацій WCAG 2.1 (Web Content Accessibility Guidelines). Це настанови, які визначають, як зробити онлайн-контент доступним для широкого кола користувачів.
3. Постанову розробили в межах Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні. Її ухвалення допоможе узгодити українське законодавство з міжнародними стандартами з вебдоступності.
4. Нагадаємо: у лютому настанови WCAG 2.1 вперше були перекладені українською мовою. Це допомагає українським розробникам швидко створювати онлайн-ресурси для широкого кола користувачів, зокрема людей із порушеннями зору чи слуху.

**Національна стратегія зі
створення безбар'єрного
простору в Україні**

Перевірте офіційні сайти щодо наступного:

1. наявний блок «контакти», який заповнений (зазначена адреса, контактний телефон, електронна адресу у вигляді символів, а не графічного елемента);
2. інформація та кнопки навігації зазначені українською мовою;
3. інформація та кнопки навігації функціональні та відображаються у всіх режимах сайту;
4. у випадку, якщо інформація розміщується у вигляді pdf-файлу або зображення вона також дубльована текстом та/або у форматі word.
5. всі вкладки заповнені, відсутні блоки, які не містять інформації.
6. мобільна версія сайту також має бути адаптованою (зберігається наявна структура сайту, працюють всі кнопки, інформація відображається).

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:

8. Збільшити присутність ОМС у соціальних мережах (Facebook, Instagram, Telegram) для того, щоб більша кількість представників цільової аудиторії могла отримувати інформацію з різних інформаційних джерел. Необхідно регулярно вести соціальні мережі та дублювати інформацію з офіційного сайту до них.

9. Скласти перелік осіб та об'єднань, що займають активну позицію в громаді або потенційно зацікавлені долучитися до процесів прийняття рішень та формування місцевої політики.

Адже це список ваших потенційних партнерів для адвокації змін до яких можна звернутися за консультацією або пропозицією діяльності.

Якщо в громаді діють кілька громадських об'єднань, які працюють в інтересах однієї групи населення (осіб з інвалідністю, жінок, ВПО тощо), то доцільно запрошувати до співпраці представників всіх громадських об'єднань одного роду спрямування, а не надавати перевагу лише одній або обраним вами.

10. Організувати проведення різноманітних просвітницьких (правоосвітніх) заходів щодо способів залучення/участі до процесів прийняття владних рішень та формуванні місцевої політики для всіх мешканців громади, в тому числі і для осіб з інвалідністю, жінок, ВПО.

Це можуть бути як офлайн, так і онлайн заходи.

Наприклад, проведення освітніх та правоосвітніх заходів, а саме: навчань, тренінгів, семінарів, конференцій, фестивалів, проведення тижня чи місяця інформування про можливості (способи) бути залученим до процесів прийняття рішень, проведення інформаційних кампаній щодо широкого кола питань.

На таких заходах має бути чітке, просте та детальне роз'яснення суті існуючих механізмів, роз'яснення умов застосування, механізму врахування такого залучення. Також необхідно приділяти час питанню спростування хибних уявлень («міфів») про механізми залучення та участі.

Говоріть максимально простою та зрозумілою мовою.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:

11. Утворити та забезпечити діяльність інститутів учасницької демократії у вигляді консультативно-дорадчих органів (далі – КДО) за участю представників громадськості.

12. При створенні КДО завчасно інформувати мешканців громади про можливість долучитись до новоствореного КДО на власних інформаційних ресурсах.

Проводити інформаційну та роз'яснювальну роботу з населенням щодо завдань, функцій КДО та можливості впливати на процес прийняття владних рішень через цей інструмент.

Забезпечувати легкий та відкритий доступ до відповідної, точної, вчасної інформації. Бути відкритим до питань, які можуть виникнути у мешканців громади.

Доцільно проводити інформаційну кампанію разом із створенням нового КДО. Мешканці громади мають бути поінформовані що це, які функції КДО буде виконувати, на що впливатиме тощо.

13. Підтримувати ініціативу мешканців громади щодо створення КДО, прагнути створити в громаді КДО різного спрямування (Молодіжна рада, Громадська рада, Рада ВПО тощо).

Разом з тим, пам'ятаємо про те, що наша мета забезпечити РЕАЛЬНЕ залучення мешканців громади до процесів прийняття рішення, а не формальне створення якомога більшої кількості КДО.

14. Провести перевірку чи утворені в громаді КДО (в окремих громадах – партнерках Проєкту були виявлені «сплячі КДО», тобто формально утворені, але недіючі з різних причин).

У випадку наявності таких «сплячих» КДО провести роботу щодо їх активації (наприклад, провести роз'яснювальну роботу з уже сформованим складом КДО/оголосити оновлення складу та розмістити відповідне оголошення на офіційних інформаційних ресурсах тощо).

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:

15. Проводити планування людських та фінансових ресурсів для ефективної реалізації процесів участі.

16. Надавати посильну підтримку та ресурси представникам громадського сектору громади.

Прикладом такої підтримки може бути фінансова підтримка громадських об'єднань, надання/виділення приміщення/створення громадського хабу для роботи представників громадського сектору, організовані ОМС навчання для представників громадського сектору, надання матеріально-технічних цінностей для проведення заходів тощо.

17. Організовувати та проводити спільні діалогові заходи з представниками громадського сектору.

Сприяти проведенню як широкої, так і вузької дискусії.

18. Впровадити освітні програми для населення щодо користування сучасними технологіями та електронними девайсами, зокрема отримання електронних ключів, користування електронними державними (місцевими) адміністративними послугами, подання електронних петицій тощо.

Е-участь наразі стає стандартом у питанні покращення демократичної практики та участі ГО. Електронні петиції, електронні консультативні платформи є корисними щодо стимулювання залученості громадськості.

Для того, щоб ці інструменти працювали необхідно, щоб населення громади вміло користуватися ними.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:

19. Утворити посади радників (консультантів) з питань захисту прав та інтересів осіб з інвалідністю, жінок та ВПО із числа представників таких цільових груп.

Звичайно, логічним буде залучити на такі посади представників тих цільових груп інтереси яких вони представлятимуть.

20. Ініціювати питання програми стажування в органах місцевої влади молоді, у тому числі осіб з інвалідністю, жінок, ВПО.

21. Залучати представників громадськості під час зустрічей місцевої влади з бізнесом з метою врахування думок із забезпечення впровадження безбар'єрності, практики гендерної рівності, створені конкурентних умов при працевлаштування вразливих верств населення, зокрема людей з інвалідністю, у тому числі створення нових та збереження існуючих робочих місць, зокрема шляхом розумного пристосування.

22. Налагодити співпрацю з іншими громадами в межах області, обмінюватись досвідом та бути «агентами впливу» щодо інтеграції цільових груп до процесів прийняття рішень в регіоні.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:

23. Провести аудит/моніторинг доступності приміщення (приміщень), де розміщується ОМС на предмет доступності.

Залучати людей з інвалідністю до проведення аудиту/моніторингу та здійснення оцінки доступності. Забезпечити максимальний рівень доступності ОМС для всіх мешканців громади.

Зазначимо, про необхідність забезпечення наступних 3 елементів:

- а) архітектурної доступності органу ОМС;
- б) інформаційної доступності органу ОМС;
- в) транспортної доступності органу ОМС.

Ніхто не може скористатися своїми правами, які задекларовані державою, якщо до них немає «доступу».

Забезпечення «доступності» має вирішальне значення, оскільки безпосередньо впливає на користування особами з інвалідністю та іншими маломобільними групами населення всім спектром прав людини (у тому числі і щодо можливостей долучатися до процесів прийняття владних рішень та формування місцевої політики); відіграє ключову роль у створенні інклюзивного суспільства, в якому люди з інвалідністю зможуть брати участь у повсякденному житті.

Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю визначає важливість доступності фізичного, соціального, економічного, культурного середовища, охорони здоров'я та освіти, а також інформації та зв'язку , оскільки вони дозволяють людям з інвалідністю повною мірою користуватися всіма правами людини і основними свободами.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:

У залежності від форми інвалідності особа зіштовхується з певними бар'єрами, які заважають та/або не дають повноцінно користуватися приміщеннями ОМС та/або об'єктами, які розміщені всередині приміщення ОМС.

Так, для осіб з інвалідністю, які використовують крісло колісне, перешкодами різного ступеню вираженості можуть бути:

- пороги;
- сходи (сходові марші);
- нерівне та/або слизьке покриття;
- відсутність та/або неправильно встановлені пандуси;
- відсутність поручнів;
- завузькі дверні отвори та коридори;
- відсутність достатньої кількості місця для здійснення маневру на кріслі колісному;
- зависоке розміщення інформації та віконець обслуговування

Для осіб з інвалідністю, що мають порушення опорно-рухового апарату бар'єрами різного ступеню вираженості можуть бути:

1) для осіб, які пересуваються самостійно за допомогою тростини, милиць, ходунків та інших пристроїв :

- пороги,
- сходини,
- слизьке та/або нерівне покриття,
- відсутність та/або неправильно встановлені пандуси,
- відсутність поручнів,
- відсутність місць для відпочинку по ходу руху,
- інші фізичні бар'єри;

2) для осіб, які не задіюють руки-перешкоди при виконанні дій руками (відкриття дверей, відсутність альтернативи користування клавішами/кнопками).

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:

Для осіб з інвалідністю з порушеннями зору бар'єрами різного ступеню вираженості можуть бути:

- відсутність тактильних покажчиків, в тому числі і напрямків руху;
- відсутність інформаційних покажчиків;
- перешкоди на шляху руху (архітектурні елементи, інформаційні стійкі, предмети декору);
- нерівне та/або слизьке покриття;
- відсутність контрастного маркування на сходових маршах та вхідній групі.

Доступними для людей з інвалідністю та маломобільних груп населення є споруди й будівлі, в яких реалізовано комплекс архітектурно-планувальних, інженерно-технічних, ергономічних, конструкційних та організаційних заходів, які відповідають нормативно-правовим вимогам щодо забезпечення доступності й безпеки маломобільних груп населення.

На практиці це реалізується через інклюзивність будівель і споруд.

Що це означає? Впровадження комплексу заходів із забезпечення доступності для кожної особи незалежно від віку, статі, інвалідності, функціональних порушень, рівня комунікативних можливостей або обставин, для можливості відчувати себе безпечно і комфортно без сторонньої допомоги й у міру своїх можливостей.

Приміщення, де розміщується орган місцевого самоврядування має демонструвати просторову відкритість, демократичність та має бути обладнане з врахуванням потреб вразливих категорій населення.

Застосовуйте розумне пристосування будівель/споруд та приміщень.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:

24. Для активізації місцевих інститутів громадського суспільства забезпечити всебічну підтримку громадських організацій, у тому числі щодо людей з інвалідністю, ВПО, зокрема шляхом надання інституційної та грантової підтримки, створення умов для забезпечення виконання статутних завдань, організації публічних заходів тощо. Фінансову підтримку передбачати на конкурсних умовах.

25. При розробці будь-яких Програм, стратегій, планів розвитку залучати мешканців громади для визначення проблем та першочергових завдань, які необхідно вирішити.

Пам'ятайте, що ваші погляди, уявлення та представників громадського сектору/мешканців громади можуть відрізнятись.

Як щодо кола пріоритетних питань, так і щодо шляхів (способів) їх подолання.

26.Провести правоосвітницькі заходи з представникам влади, підвідомчих їй установ та закладів по ознайомленню та роз'ясненню із змістом національних стратегій, Планів заходів із впровадження таких стратегій, затверджених на рівні Кабінету Міністрів України (особливо в частині завдань для органів місцевого самоврядування), з метою збільшення рівня обізнаності щодо важливості та необхідності залучення інститутів громадянського суспільства під час ухвалення рішень та забезпечення їх виконання в цілому.

27. Постійно перебувати у діалозі з громадськістю з метою дослідження, оцінки, урахування потреб громадян;

28. Документувати та поширювати кращі практики, розповсюджувати «історії успіху» на власних інформаційних площадках. Ознайомлюватись з «історіями успіху» інших громад, переймати позитивний досвід.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ:

29. Розробити та запровадити інструменти громадської участі та громадського контролю (Наприклад громадська експертиза проектів рішень, громадський аудит виконання повноважень, фінансово-господарської діяльності органів місцевого самоврядування).

Розмістити інформацію на власних інформаційних площадках у відповідних вкладках/блоках сайту (не в стрічці новин, де вона, ймовірно, всього, загубиться).

30. Розробити у співпраці з представниками цільової аудиторії (особами з інвалідністю, жінками, ВПО) механізми (програми, плани) впровадження в громаді наступних документів:

- Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року;
- Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки;
- Стратегії державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2025 року;
- Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року.

31. Запровадити систему неформальної освіти для мешканців громади.

Проводити на постійній основі просвітницькі заходи щодо:

- жіночого лідерства та можливостей жінок долучатися до процесів прийняття рішень;
- молодіжного лідерства та можливостей молоді долучатися до процесів прийняття рішень;
- цифрової грамотності та безпеки в мережі Інтернет (особливо серед людей поважного віку);
- підвищення спроможностей ОГС, можливості залучення грантової допомоги.

Рекомендації підготовлені Всеукраїнською громадською організацією інвалідів «Правозахисна спілка інвалідів» у рамках проекту «Дослідження участі громадськості у процесах прийняття владних рішень у партнерських громадах Проекту USAID «ГОВЕРЛА» та став можливим завдяки Агентству США з міжнародного розвитку (USAID) та щирій підтримці американського народу через Проект USAID «ГОВЕРЛА».

Зміст цього заходу не обов'язково відображає погляди USAID та Уряду США.

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ЗВ'ЯЗКУ

Всеукраїнська громадська організація
інвалідів «Правозахисна спілка інвалідів»

Електронна адреса: vgoi.psi@gmail.com

Офіційні сайт: <http://psi.org.ua>

